

2. HE

IRAKURMENA

■ 3. ariketa

Ondorengo testuari zatiak falta zaizkio. Hurrengo orrian dituzu falta diren testu zatiak.

Sartu **testu zatia** dagokion **hutsunean**.

Markatu testuko hutsuneak (1, 2, 3...) betetzeko zein diren testu zatirik egokienak (A, B, C...).

Testu zati bat sobera dago.

KOMUNITATEAREN HERRIA

Nafarroa lurralde anitza da. Eta lurraldeko jendartea ere ugaria da. Oro har, herritarrek jendarte-eredu zehatz baten azpian bizi dira. Baina badira bizimodu horren aurrean bestelako aukera bat egin eta beste jendarte mota batean bizi diren herritarrek ere. Horren adibide dugu Lakabe. Orain dela 33 urte gazte-koadrila batek hutsik zegoen herria okupatu eta jendarte-eredu berri bat sortu zuen.

Ametsak egia bihurtzea ez da lan erraza izaten. Baina proiektu batean sinesten denean, gauak eta egunak ematen dira lortu arte. Lakaben (Artzibar bailara) lehen aldiz elkartu ziren gazteek esperientzia hori bizi izan zuten. Helburu bera zuten: hainbestetan amestu, hitz egin eta teorizatu zuten mundua eraiki nahi zuten.

1

Gazte-koadrila haren mundu utopia landetxe batean gauzatu zen, naturaren bihotzean. Herriko kaleak, 50-60ko hamarkadetan gertaturiko landa-exodoaren erruz, mututu egin ziren. Herria abandonaturik zegoen. Horregatik, amesten zuten mundu utopikoa Lakaben eraikitzea erabaki zuten; 1980ko martxoaren 21ean hasi sen okupazio-prozesua. Lakabeko etxeak eskuz zaharberritu zituzten. Auzolanean eraiki zituzten kaleak eta etxe berriak ere. Urrats txikiak emanez, herri txikia handi bihurtu da. Ametsa bete egin zen: bakardadea eta proiektuan buru-belarri aritzea izan dira gakoak. **2**

Gaur egun hamar bat etxek osatzen dute herria. Horien artean autoak konpontzeko tailerra, burdina lantzekoa, bisitarientzako etxea, gaztetxea, okindegia, harategia eta liburutegia dituzte. Herriaren historia laburrean, bizilagunen joan-etorria handia izan da. Gaur egun 50 lagun inguru bizi dira komunitatean. Etxe bakoitza ez da familia bakarrarentzat, denak bizi dira elkarrekin. **3**

Asanbladak dira herriaren garuna. Astean bitan elkartzen dira. Hitzordu bakoitzak helburu desberdina du. **4** Nola dauden galdetzen diote elkarri. Herritarren artean egon daitezkeen arazoak konpontzen saiatzen dira. Birrikak, berriz, ekonomiak osatzen ditu. Langabeziaren mamuek nekez ezagutuko dute herria. Herritar bakoitzak bere zeregina du: adibidez, batzuek baratzeetan jarduten dute lanean; beste batzuek, berriz, herriko okindegian. **5** Beste batzuk, adibidez, urtean eskaintzen dituzten ikastaroak dira: ogiak nola egiten diren irakasten dute, nekazaritza ekologikoa nola landu, eta abar. Baratzeetan eta negutegian bildutako barazkiak biltegi batean gordetzen dituzte. Ondoren, bizilagun bakoitzak behar duena hartzen du. Gauza bera egiten dute animaliekin. **6**

Natura da Lakaberen bihotza. Hasieratik, ekologia izan dute iparorratz. Beren bizimodua naturan txertatu dute. Hasieran, kandelen suak argitzen zituen etxeak, baina, azkenean, pauso bat gehiago eman eta argindarrez hornitu zuten Lakabe. Energia naturala erabiltzen dute: eguzkitik, haizetik eta ur korrontetik. Ura berotzeko eguzki-plaka berezi batzuk erabiltzen dituzte. Hondakinekin ere neurri bereziak hartzen dituzte. **7** Gainerakoa, gauza bakoitzari dagokion edukiontzian botatzen dute birziklatzeko.

Gaur egun 15 haur daude Lakaben. Artzibarrenen ikasten dute eta hazten direnean, Garraldara joaten dira. Baina haurrak eta gazteak ez dira ikasten ari diren bakarrak, helduek ere eskolak hartzen dituzte; esate baterako, euskara-eskolak. Bestalde, dokumentalak ikusi edo testu interesgarrien irakurketak egiten dituzte, eta ondoren, guztien artean eztabaidatzen dituzte. **8**

ALMORTZA, Arkaitz. Aizu, 2013ko urtarrila. Egokitua.

2. HE

IRAKURMENA

■ 3. ariketa. Txertatu testu zatia.

- A.** Antzera hasi ziren talde askok porrot egin zuten bisitari asko jaso zituztelako; izan ere, sortzen den gauza guztia ahula izan daiteke kanpoko eraginaren aurrean.
- B.** Lehenengo bileran, herriaren inguruan hartu beharreko erabakiak hartzen dituzte; eguneroko elkarbizitza arautzen dute. Bigarrenean, berriz, emozioak lantzeko baliabideak jorratzen dituzte.
- C.** Bestelako jendarte batean bizi nahi zuten, norbanakoa, natura eta komunitatea ardatz izango zituen sistema berri batean. Ideia horiek guztiek bultzaturik, gogoz ekin zioten beren ametsari.
- D.** Astean bitan, eskuz egiten duten ogia bizilagunen artean banatzen dute, eta gainerakoa Iruñerrian saldu. Herriko diru-iturrietako bat da ogiaren salmenta.
- E.** Bide bera jarraitu du: herria okupatu eta bestelako jendarte sortu dute bertan.
- F.** Irabaziak eta baliabideak berdintasunean banatzen dituzte. Aipatzekoa da sistema horrekin batera trukeak ere sarritan egiten dituztela, hau da Lakabetik kanpoko lagunekin produktuak trukatzeko dituzte.
- G.** Horretan ere, komunitatearen ideia garrantzitsua da: kanpora ikastaro bat egitera joandako herritarrak gainerakoei irakasten die ikasitakoa.
- H.** Guztia ahalik eta gehien berrerabiltzen dute: txerriek zabor organikoa jaten dute eta gainerakoarekin konposta egiten dute. Bestalde, erabilitako olioak garbitu eta autoetarako erabiltzen dute.
- I.** Bakoitzak erabakitzen du non eta norekin bizi nahi duen. Horregatik, tarteka, etxek ere aldatzen dira.

Idatzi dagokion letra ondoko laukietan:

Hutsuneak	1	2	3	4	5	6	7	8
Testu zatiak								

Sobera:

GOGORATU: ERANTZUNAK ERANTZUN-ORRIAN